

Warszawa, 5 marca 2024 r.

Aneks do raportu „Badanie dotyczące świadomości i gotowości na wdrażanie polityk zrównoważonego rozwoju w sektorze MŚP w Polsce” zrealizowanego na zlecenie Ministerstwa Rozwoju i Technologii

28 lutego 2024 r. zostały zaprezentowane wyniki i najważniejsze wnioski z badania mającego na celu zdiagnozowanie świadomości i gotowości na wdrażanie polityk zrównoważonego rozwoju w sektorze MŚP w Polsce. Przedstawione dane stanowiły podstawę do dyskusji na temat możliwych działań, które administracja rządowa może podjąć we współpracy z sektorem prywatnym, aby wesprzeć i zachęcić polskie MŚP do podejmowania aktywności wpisujących się w ideę zrównoważonego rozwoju oraz ESG.

W spotkaniu organizowanym przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii wzięli udział przedstawiciele Krajowej Izby Gospodarczej, Forum Odpowiedzialnego Biznesu, Polskiego Stowarzyszenia ESG, Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, Giełdy Papierów Wartościowych oraz Szkoły Głównej Handlowej. W toku dyskusji pojawiły się rekomendacje o charakterze edukacyjnym, specjalistycznym, finansowym oraz ochrony przed działaniami pozornymi.

Wsparcie edukacyjne

- **Przedsiębiorstwa z sektora MŚP potrzebują systemowego wsparcia o charakterze edukacyjno-informacyjnym.** Na początek niezbędne jest wyjaśnienie podstawowych pojęć, a następnie przejście do m.in.: zapoznawania przedsiębiorców z wymogami wynikającymi z regulacji unijnych z zakresu ESG (jak np. dyrektywa o sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (CSRD), Europejskie Standardy Sprawozdawczości Zrównoważonego Rozwoju (ESRS). Równoległe, działania edukacyjne należy kierować do społeczeństwa, tak aby budować świadomość opinii publicznej na temat znaczenia zrównoważonego rozwoju oraz ESG w budowaniu nowoczesnej gospodarki.
- **Działania komunikacyjne powinny uświadamiać przedsiębiorstwom nieuchronność procesów związanych ze zrównoważonym rozwojem dla ich działalności.** Wraz z wprowadzaniem nowych regulacji w tym zakresie, coraz więcej przedsiębiorstw będzie musiało wprowadzać zmiany w swojej działalności i raportować dane ESG. Zmiany będą również obejmowały sektor MŚP – w przypadku braku dostosowania modelu biznesowego istnieje ryzyko, że mała czy średniej wielkości firma będzie narażona na ryzyko utraty przewagi konkurencyjnej i nie będzie mogła utrzymać się w łańcuchach dostaw dużych kontrahentów biznesowych. Działania komunikacyjne winny prowadzić do zmiany podejścia wśród przedsiębiorców. Odpowiedź firm na wymogi związane ze zrównoważonym rozwojem są konieczne do podjęcia, a nie stanowią jedynie chwilowego trendu.
- **Ogólnopolska kampania informacyjno-edukacyjna skierowana do małych i średnich przedsiębiorców powinna klarownie wskazywać długoterminowe korzyści wynikające z wdrażania zrównoważonego rozwoju w firmie.** Przekaz powinien być dostosowany do potrzeb MŚP i bazować na przykładach. Należy informować przedsiębiorstwa nie tylko o nieuchronności raportowania w ramach łańcucha dostaw,

ale również o korzyściach wynikających ze zwiększania konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez m.in. realizację strategii zrównoważonego rozwoju. W ramach działań informacyjnych, należy podkreślić istotę poszczególnych obszarów zrównoważonego rozwoju, takich jak gospodarka obiegu zamkniętego, które są już znane przedsiębiorcom. Dzięki temu przedsiębiorcy będą postrzegać tematy związane ze zrównoważonym rozwojem w sposób intuicyjny. Jednocześnie działania edukacyjne nie mogą być realizowane wyłącznie na poziomie centralnym – należy komunikować się z firmami na poziomie lokalnym i w ich środowisku biznesowym.

- **Należy posługiwać się językiem korzyści w argumentacji na rzecz wdrażania polityk czy rozwiązań zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju.** Przykładowo: „Wdrażanie regulacji, polityk bądź konkretnych działań z obszaru zrównoważonego rozwoju/ESG przynosi wymierne korzyści dla firmy, np. w postaci zmniejszenia kosztów prowadzenia działalności lub pozyskania nowych klientów”.
- **Administracja rządowa powinna na bieżąco informować przedsiębiorców o ważnych tematach z obszaru zrównoważonego rozwoju,** wykorzystując istniejące kanały komunikacji lub też poprzez dedykowaną stronę internetową służącą jako kompleksowe źródło wiedzy o ESG, np. na wzór strony biznes.gov.pl. W opinii ekspertów, informacje publikowane na stronach rządowych są odbierane przez przedsiębiorców jako wiarygodne.

Wsparcie specjalistyczne

- **Duże firmy określane mianem liderów zrównoważonej transformacji w Polsce, powinny pełnić rolę mentorów dla małych i średnich podmiotów, dzieląc się wiedzą i doświadczeniem we wdrażaniu zrównoważonego rozwoju w wymiarze biznesowym.**
- Pomimo, że unijne regulacje ESG, typu dyrektywa CSRD i ESRS-y, są tłumaczone na język polski, często okazuje się, że występują błędy w ich tłumaczeniu. **Dlatego przedsiębiorcy oczekują systemowego wsparcia w interpretacji przepisów, które są kluczowe z punktu widzenia sporządzania raportów z danymi ESG.**
- **Przedsiębiorcy oczekują jasnych informacji w zakresie tego, w jaki sposób odpowiedzialna firma powinna postępować zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.** Istnieje potrzeba przełożenia trudnego języka regulacji ESG na język praktyki biznesowej. W tym kontekście pomocne byłoby stworzenie check-listy, wg której przedsiębiorstwo mogłoby weryfikować swoją działalność (np. czy przedsiębiorstwo ma wdrożone konkretne polityki z obszaru zrównoważonego rozwoju, typu przejście na gospodarkę obiegu zamkniętego, zmniejszanie energochłonności, dbanie o dobrostan pracowników). Przygotowane w ten sposób narzędzia powinny być intuicyjne i pomóc przedsiębiorstwom w raportowaniu zrównoważonego rozwoju tak, aby ograniczyć konieczność przejścia specjalistycznych szkoleń lub korzystania z kosztownych usług doradczych.
- **Zapewnianie oferty szkoleniowej „szytej na miarę” potrzeby małej i średniej firmy.** Przykładowo, PARP oferuje bezpłatne kursy e-elearningowe z możliwością zdobycia certyfikatu potwierdzającego wiedzę (np. kurs Zrównoważony Rozwój w MŚP), jak również planuje realizację wizyt studyjnych w wybranych przedsiębiorstwach oraz udostępnianie sieci kontaktów do ekspertów specjalizujących się w wybranych obszarach ESG.

Wsparcie finansowe

- **Zachętą dla przedsiębiorców do realizacji działań zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju byłoby wprowadzanie zachęt o charakterze finansowym, ulg dla MŚP stosujących rozwiązania wpisujące się w zrównoważony rozwój (np. gospodarka obiegu zamkniętego, efektywność energetyczna).**
- **Należy zachęcać przedsiębiorców do skorzystania ze środków unijnych, które mogą wspierać realizację konkretnych projektów wpisujących się w założenia zrównoważonego rozwoju, np. polityki spójności.**
- **Należy zapewnić odpowiednie wsparcie dla ekspertów rynkowych z zakresu zrównoważonego rozwoju, którzy są odpowiedzialni za tworzenie materiałów edukacyjnych i szkolenia dla przedsiębiorców.** Dofinansowanie pozwoli im poświęcić więcej czasu na realizowanie działalności edukacyjno-informacyjnej nieodpłatnie, co przyczyni się do zwiększenia dostępności profesjonalnych i ogólnodostępnych ofert na rynku, również na poziomie lokalnym.

Wsparcie przed działaniami pozornymi

- **Przeciwdziałanie problemowi tzw. „patoekspertyzy”** – na rynku pojawia się bardzo wiele ofert na zatrudnianie ekspertów ds. ESG czy możliwości skorzystania z usług konsultantów, wspierających przedsiębiorstwa we wdrażaniu polityk zrównoważonego rozwoju w firmie. Z jednej strony tego rodzaju wsparcie czy samodzielne zdobywanie kompetencji na dedykowanych kursach czy studiach podyplomowych wykracza poza możliwości finansowe MŚP. Z drugiej strony brakuje działań audytowych, które weryfikowałyby jakość w świadczeniu usług czy wiedzy, którą przedsiębiorcy nabywają podczas kursów czy studiów podyplomowych.
- **Na rynku funkcjonuje wiele narzędzi, które mogą wspierać przedsiębiorstwa w procesie raportowania danych ESG. Zdaniem ekspertów, istnieje potrzeba ich autoryzacji ze strony państwa, bądź też stworzenie listy rankingowej, na podstawie której przedsiębiorcy mogliby ocenić ich przydatność z punktu widzenia prowadzonej działalności biznesowej.** Eksperci wskazywali, że niektóre kraje wprowadzają narzędzia do wyliczania śladu węglowego certyfikowane przez administrację publiczną. Stworzenie listy dostępnych narzędzi pozwoli również uświadomić przedsiębiorców o istniejących już usługach na rynku.